

## מסמך העקרונות

אושר באסיפה – מוצ"ש 11.12.2021

1. קווי מתאר – קהילת לביא המתחדשת (היגדים מרכזיים ממעגלי השיח)

א. התקציב המשפחתי

- יתקיים קשר משמעותי בין הכנסה מעבודה/חלף עבודה לתקציב.
- האחריות לפרנסת התא המשפחתי מוטלת על המשפחה ולצד זאת חיוני למסד את אחריות הקיבוץ כלפי חברים באופן הנותן ביטוי לוותק, לפנסיונרים ולבעלי צרכים שונים.
- יכולת ליצור מנגנון להורשה (נכס/הון).

ב. קהילה ופרט

- שימור רמה גבוהה, איכותית ויעילה של שירותי ליבה באחריות וסבסוד של הקהילה.
- שמירה על צניעות, מכנה משותף בנראות, באמצעות קביעת פערים מוסכמים בתחומים שונים.
- צמצום תלות החבר במוסדות הקיבוץ.
- הקטנת ההישענות על אכיפה ע"י 'הקיבוץ', כדרך להבטחת מילוי חובותיו של החבר.

ג. קליטה ורב דוריות

- קליטת צעירים וטיפוח קהילה רב דורית. שיח בין דורי, תמיכה והכרה הדדית בצרכים שונים של כל שכבת גיל.

ד. מאפיינים קהילתיים

- חברה המקיימת אורח חיים דתי ומטפחת סולידריות ואכפתיות בין חבריה ולצד זאת מקיימת ערבות בין חבריה בתחומים ושירותים שונים (ולא רק ב"קטסטרופות"), באמצעות מנגנונים מוגדרים ואפקטיביים (לא רק וולונטרי).
- קהילה תוססת הנוטלת על עצמה משימות חברתיות/ לאומיות, מעבר לדאגה לרווחת חבריה.
- חיזוק הלכידות החברתית – עידוד לתרומה לקהילה מעבר למחויבות הפורמאלית (חתונות, ועדות וכו').

ה. דמוקרטיה קיבוצית

- מעורבות של החברים בהחלטות ציבוריות. שימור הדמוקרטיה הקיבוצית (אסיפה, ועדות) ושקיפות.

## 2. כללים ומנחים למסמך העקרונות

- א. מודל שינוי אורחות חיים בלביא ("המודל") – הכללים וההנחיות שיפורטו בחוברת 'הסדרים מפורטים' לאחר שזו תאושר באופן הנדרש.
- ב. יום הזכאות – יום אישור מסמך העקרונות.
- מי שהיה חבר ביום הזכאות ולא הודיע על עזיבת הקיבוץ עד ליום קבלת המודל, יהיה זכאי לזכויות שיכללו במודל (גם אם הלך לעולמו).
- יום הזכאות תקף ל- 5 שנים ותוקפו יפוג במידה ולא יאושר המודל.
- ג. יום קבלת המודל – (להלן גם 'היום הקובע') היום בו אושרה בקלפי חוברת ההסדרים המפורטים, ברוב הנדרש.
- ד. יום החלת המודל – יום בו יופעלו ההסדרים המפורטים.
- ה. חבר – מי שהיה חבר ביום קבלת המודל וחברותו לא נפסקה לאחר מכן אלא בדרך של פטירה, הוא או יורשיו על פי העניין יהיו זכאים לזכויות עליהן יחליט הקיבוץ במסגרת המודל.
- ו. חבר חדש – מי שהתקבל לחברות לאחר יום קבלת המודל ובתנאי שלא היה מועמד ביום קבלת המודל.
- ז. מועמד - מי שהיה במועמד 'מועמדות' ביום קבלת המודל.
- לעניין המודל, מועמד ייחשב כחבר ככל שהתקבל לחברות בסיום תקופת המועמדות.
- ח. תקציב קיום הוגן (תק"ה) - תקציב המינימום שתקבל משפחה על מנת לאפשר לה לשמור על רמת חיים שנהוגה ערב קבלת המודל. התקציב יימדד בכסף ובשווה כסף (שירותים) ויתייחס למספר הנפשות המתוקנן במשפחה.
- ט. מספר הנפשות המתוקנן במשפחה - מנגנון שנועד ליצור מכנה משותף בין משפחות לעניין בדיקת זכאות להשלמת תק"ה ותשלום מס ערכות הדדית.
- לחישוב התקן נלקחים בחשבון מספר הנפשות במשפחה, גילם וכו'. התקן ייבחן מעת לעת ויעודכן בהתאם לשינויים בפרמטרים הרלוונטיים.
- י. ההסדרים המפורטים יגובשו על בסיס העקרונות המנחים במסמך העקרונות. ההסדרים המפורטים שינוסחו אמורים לעבור מבחן התכנות כלכלית, התכנות משפטית והסכמה רחבה (על פי הרוב הנדרש) ולכן אפשר ויהיה צורך לשנות ולהתאים את העקרונות המנחים.
- בכל מקרה של סתירה בין הקביעות במסמך העקרונות ובין ההסדרים המפורטים שיאושרו, יגברו ההסדרים המפורטים.

### 3. תקציב התא המשפחתי

- א. ההכנסות מעבודת חברי הקיבוץ (בענפי הקיבוץ ומחוצה לו) יועברו במלואן לקיבוץ.
- ב. התקציב המשפחתי יתבסס על הכנסות המשפחה מעבודה/פנסיה/קצבאות.
- ג. מתוך ה'הכנסה נטו' של המשפחה ינוכה 'מס קהילה' אחיד המיועד למימון שירותי קהילה ושירותים מוניציפאליים.
- ד. מעל לגובה 'הכנסה נטו' מוסכמת יוטל 'מס ערבות הדדית' מדורג, המיועד למימון ההשלמה לתק"ה ושירותים נוספים בקהילה. ייקבע מנגנון ברור לעדכון המס שיאזן בין הזכות של כל משפחה להגדיל את הכנסתה ובין צרכי הקהילה.
- ה. יופעל מנגנון של השלמה לתקציב קיום הוגן (תק"ה) לבתי אב שהכנסתם לתקן נמוכה מהסכום שנקבע.
- ו. הזכאות להשלמה לתק"ה תאושר לאחר שתיבחן העמידה בחובת מיצוי כושר ההתפרנסות וכן גילוי נאות של סך מקורות ההכנסה והנכסים של בית האב.
- ז. יוגדר מנגנון לשמירה על הפערים (בשיעור שיוסכם) בין תקציב בתי האב בלביא.
- ח. פער התקציב לעניין זה יימדד במונחי תקציב לתקן. לעניין חישוב פערי התקציב, יילקח בחשבון גם שווי ההוצאה הממוצעת לתקן, עבור השירותים המשותפים/השווינויים שהקיבוץ מספק.
- ט. יגובש מנגנון בו חבר שהיה בגיל 60 ומעלה ביום אישור המודל, כאשר יגיע לגיל פרישה (כיום 67), יקבל תוספת (בכסף ו/או שווה כסף) על בסיס ותק ובהתחשב בהכנסתו מעבודה.

### 4. תקציב התא המשפחתי – "המסלול הוותיק"

- למשפחה, שבה לפחות אחד מבני הזוג היה בן 60 ומעלה ביום אישור המודל, עומדת הזכות להיכנס ל'מסלול הוותיק' לאחר הגיעם לגיל 67. עיקרי המסלול הם:
- א. המעבר למסלול הוותיק מיועד לתא משפחתי, לא ניתן לפצל בין בני הזוג.
  - ב. קבלת תקציב מובטח ללא מיסים.
  - ג. הקיבוץ יספק לחברים את צרכי הבריאות, הרווחה והסיעוד בתנאים דומים לאלו הנהוגים בלביא טרם קבלת המודל.
  - ד. במקרה של הפרטות נוספות מעבר לאלו שייקבעו במודל, (שאינן בריאות, סיעוד ורווחה), יוגדל התקציב המובטח עפ"י מנגנון שיקבע.

### 5. שירותי ליבה ושירותים משותפים

- א. העדיפות הראשונה בתקציב הקהילה תינתן למימון שירותים המצויים בליבת ההתנהלות הקהילתית. השירותים הספציפיים שיוגדרו כ'שירותי ליבה' יקבעו מתוך שירותי הבריאות, הסיעוד והרווחה (בעדיפות גבוהה) וכן מתוך החינוך, התרבות ואחזקת המרחב הציבורי.
- ב. למימון שירותי הליבה יוקצו מקורות כספיים מוגדרים שזמינותם ברמת וודאות גבוהה.
- ג. לשינוי היקף הסבסוד של שירותי הליבה יידרש רוב מיוחד (שייקבע בהסדר המפורט).
- ד. שירותים נוספים שלא יוגדרו כשירותי ליבה יסובסדו באופן חלקי ו/או יופרטו באופן מלא ו/או יופרטו במסלול פוחת ידוע מראש, לאורך מספר שנים שייקבע.

## **6. צרכים מיוחדים**

- א. הקיבוץ יספק את הצרכים המיוחדים של החברים והתלויים בהם לפי קריטריונים שוויוניים.
- ב. הספקת הצרכים המיוחדים לחבר ולתלויים בו יהיו בכפוף ליכולות הקיבוץ אך תוך מתן עדיפות גבוהה לצרכים אלה.
- ג. לצורך הבטחת הספקת הצרכים המיוחדים, הקיבוץ יפריש ו/או ייחד מקורות כספיים ייעודיים.
- ד. הקיבוץ, ביחד עם החברים והתלויים בהם, יערכו הסדרים פרטניים להסדרת הספקת הצרכים.

## **7. פנסיה**

- א. כל מקורות הגמל שנצברו לחברים ממועד קליטתם לקיבוץ עד יום החלת המודל החדש שייכים לקיבוץ.
- ב. לחברים שהיו מעבר לגיל הפרישה (כיום 67 לגברים ונשים) ביום החלת המודל החדש תובטח פנסיה בהתאם לתקנות הערבות ההדדית בקיבוץ מתחדש (כיום 4,172 ש"ח).
- ג. קצבאות 'אזרח ותיק' המתקבלות ע"ש 'חברים זכאים' ביום החלת המודל יועברו לחברים באופן שוויוני, בסכום שיקבע ביום החלת המודל.
- ד. לחברים שהיו בני 30-67 ביום קבלת המודל החדש, תובטח צבירת פנסיה יחסית בהתאם לגילם ביום קבלת המודל החדש.
- ה. פנסיונר המנהל משק בית של יחיד יקבל תוספת לפנסיה המובטחת.
- ו. כל החברים בגיל עבודה יפרישו לפנסיה על פי שכרם ברוטו ולא פחות מהקבוע בחוק. הקיבוץ, ביחד עם החברים יוודא שההפרשות לא תפחתנה מהנדרש להבטחת המינימום הקבוע בתקנות הערבות ההדדית בקיבוץ מתחדש.
- ז. חברים וחברות שהפסיקו לעבוד ו/או הקטינו את היקף משרתם בהתאם לתקנון העבודה התקף ערב החלת המודל החדש, יהיו זכאים להשלמה לתק"ה ללא צורך בהגדלת היקף המשרה, מעבר לנדרש עפ"י תקנון זה.
- ח. חברים בגיל עבודה שמעסיקם מאפשר להם פרישה מוקדמת מעבודה והקדמת תשלום פנסיה (כדוגמת עובדי משרד החינוך), תיחשב הפנסיה המתקבלת כהכנסת עבודה.

## **8. אורחות עבודה**

- א. יגובש הסדר עבודה מפורט שיעסוק בין השאר בזכויות ובחובות של החברים העובדים בקיבוץ. הכללים שיקבעו יתבססו במידת האפשר על חוקי העבודה הנהוגים במדינה.
- ב. בין הקיבוץ ותאגידיו לבין חברים העובדים בהם לא יתקיימו יחסי עובד-מעביד.
- ג. משרות החברים העובדים בקיבוץ יתומחרו על פי קריטריונים המקובלים בקיבוצים ובשוק העבודה. אפשר כי במסגרת עכונ תמחור המשרות, תיקבע תמורה גבוהה יותר מהמקובל בשוק העבודה למשרות שיוגדרו כמועדפות.

- ד. הקיבוץ, בתיאום עם מנהלי הענפים, יקבע את גובה התשלום עבור תורנויות וגיוסים, (המבוצעים מעבר למשרה מלאה).
- התמורה תועבר ישירות לתקציב החבר ללא מיסים פנימיים. תינתן עדיפות להפניית חברים המתקשים בהתפרנסות לביצוע התורנויות והגיוסים, על מנת לסייע ולשפר את התפרנסותם.
- ה. הסדר העבודה יתייחס גם לסוגיית עבודת גמלאים.
- במקרים מסוימים, על בסיס הסכמה ובתיאום עם מש"א ומקום העבודה יתאפשר לגמלאי להמשיך ולעבוד כעובד מן המניין תמורת תשלום.
- מש"א בשיתוף מנהלי הענפים, יאתרו מקומות תעסוקה בתגמול 'סמלי' עבור גמלאים שיהיו מעוניינים בכך.
- ו. חבר שעבד בקיבוץ ועבודתו הופסקה על ידי הקיבוץ או שהחבר הפסיק לעבוד מיוזמתו, יהיה זכאי לקבלת חלף דמי אבטלה.

## **9. הסדרי מעבר**

- א. יגובשו הסדרי מעבר שיעסקו בהעברת האחריות לתא המשפחתי באופן הדרגתי. ההשתתפות הכספית של הקיבוץ תלך ותפחת על פני התקופה שתיקבע, כך שתתאפשר הסתגלות הוגנת והערכות להוצאות חד פעמיות כגון בר מצווה, חתונה, לימודים וכיו"ב.
- ב. הסדרי המעבר יתייחסו, בין השאר, לזכויות לקבלת דירה ולהתאמתה לדירת קבע, לוותק החבר ולגיל הילדים ביום החלת המודל החדש.

## **10. הקניית זכויות ב'פירות הנכסים'**

- א. הקיבוץ יחלק רווחים במסגרת הסדר 'שיוך פירות נכסים', שיבטיח זכאות לסכום מוגדר לכל מי שהיה חבר קיבוץ ביום הקובע. גובה הזכאות יביא לביטוי את הוותק.
- ב. במידה והחבר לא קיבל את מלוא הסכום המוגדר בטרם הלך לעולמו, ימשיכו יורשיו לקבל את חלקו ברווחים עד להשלמת חלוקת מלוא הסכום.
- ג. בהסדר חלוקת הרווחים המפורט יקבע אופן שיתוף החברים שהתקבלו לחברות לאחר יום החלת המודל החדש.
- ד. יקבע מדרג שיגדיר את סדר העדיפות בהקצאת הרווח המועבר לקהילה וחלוקתו בין שימושים שייקבעו. כגון - השלמת הצבירה לפנסיה, מימון השלמה לשירותי ליבה, השקעה בתשתיות, ותשלום זכאות החברים במסגרת 'שיוך פירות הנכסים'.

## **11. הקניית זכויות בדירות מגורים**

- הקניית זכויות בדירות הינה פרקטיקה הנפוצה כיום בקיבוצים.
- באמצעות ההליך מבקשים הקיבוצים לתת מענה לעניין הענקת זכות קניין והורשה לחברים וכן כמקור למימון בניית בתי מגורים עבור נקלטים חדשים.
- יישום ההליך מהווה אתגר גדול שכן מדובר במהלך מורכב ובעל משמעויות והשלכות מהותיות לקיבוץ, לקהילה הקיבוצית ולחבר כפרט.

על מנת לקבל החלטות ציבוריות בנושא זה, נדרש תהליך מקצועי וציבורי אשר ייתן הזדמנות לכלל החברים ללמוד ולהבין את הנושא ולגבש עמדה בסוגיות הרלוונטיות.

א. לאחר שיתקבל מודל 'שינוי אורחות חיים בלביא', ימונה צוות אשר יבחן חלופות שונות להענקת זכויות ביחס לדירות החברים וכן יקיים תהליך הסברה ציבורי במטרה לגבש הצעה אשר תובא לדיון ולאישור.

ב. במסגרת הסדר הקניית הזכויות, הזכאים יהיו:

1. מי שהיו חברי הקיבוץ ביום הקובע

2. מי שהתקבלו לחברות לאחר היום הקובע ובכפוף להסדרי הקליטה

ג. במסגרת הסדר הקניית הזכויות, תינתן לחבר ו/או ליורשיו זכות קניינית ו/או כספית ביחס לביתו ולמגרש, בכפוף לכללים שיקבעו בהסדר.

ד. בהסדר הקניית הזכויות ביחס לדירות המגורים, יילקח בחשבון וותק החבר ביום הקובע ויוענקו זכויות בין השאר על בסיס זה.

## **12. קליטה**

א. הקיבוץ יקלוט לחברות מלאה בלבד.

ב. בקביעת הקריטריונים לקליטה תבחן הדרך למתן עדיפות לבני משק על פני מועמדים אחרים לקליטה.

בקרב בני המשק, תינתן עדיפות למי שהינו 'בן ממש' ראשון ממשפחתו.

ג. נקלטים לחברות יישאו בעלות המגרש ודירת המגורים

ד. במסגרת ההסדרים המפורטים, יקבע הסדר ביניים לגבי מימון בניית דירות חדשות / התאמת דירות קיימות עבור נקלטים, בהתייחס לתקופה שהחל ממועד קבלת מודל השינוי באורחות החיים בלביא ועד לקבלת הסדר שיוך דירות.